

Posudek diplomové práce

Tomáš Petráň

**Aktuální otázky řízení a správy společností (corporate governance)
v tuzemské i komunitární úpravě**

Rozsah diplomové práce Tomáše Petráně se pohybuje snad ještě na samé hranici požadovaného minima (47 tiskových stran, které snad překračují rozsah normostrany).

Tomáš zvolil vysoce aktuální téma. Příčiny panující světové recese znovu oživují debatu o funkčnosti právní úpravy řízení a správy akciových společností, zejména těch, které působí v oblasti finančních trhů. Práce se navíc zaměřuje na otázky přeshraničního výkonu akcionářských práv, k jejichž reglementaci se aktuálně pojí významný zákonodárný projekt, usilující o harmonizaci tuzemského práva s požadavky práva ES. Rovněž náročnost zvoleného tématu lze mít za vysokou, když dobré uchopení problematiky řízení a správy akciové společnosti vyžaduje kombinaci poznatků z různých odvětví ekonomie i práva, zejména práva společností, závazkového práva či práva kapitálového trhu. Za ideální nelze mít ani nabídku dostupných odborných pramenů k těmto otázkám; většinou je nutno vycházet z děl zahraniční provenience.

Výsledek Tomášova úsilí však bohužel příliš přesvědčivý není. Práce je pro mě zklamáním. Tématicky se Tomáš zaměřil jen na výseč problematiky řízení a správy, totiž na možnosti přeshraničního výkonu akcionářských práv a na rezervy pro překonání fenoménu akcionářské apatie, které v této oblasti skýtají moderní technologie. Takovou obsahovou redukci bych autorovi samu o sobě nevyčítal, pokud by byla kvalitně provedena do všech důsledků, podrobností a souvislostí. Tuto hloubku záběru však předložená práce nenabízí. Dílo myšlenkově ulpívá na povrchu a je spíše méně zdařilým popisem několika výdobytků komunitární směrnice č. 2007/36/ES a výhledu její transpozice do českého práva. O seriózní právní analýze byť jen naznačené části tématu nemůže být řeč. Také struktura díla ostatně jen víceméně kopíruje hlavní systém citované směrnice. Několik nosných myšlenek se v práci vícekrát opakuje, dokonce s totožnou textací, což jen zesiluje dojem myšlenkové ledabylosti.

Práce tak celkově působí spíše dojmem eseje. Serióznosti metodě odborné práce nepřidává, že ač autor na několika místech odkazuje na cizí myšlenky, nedokládá je konkrétními prameny. Viz např. na str. 3 odvolávka na Adama Smithe, prostá jakékoliv poznámky, jaké dílo a jakou jeho pasáž má autor na mysli. Podobně na str. 14 autor uvádí, že „V akciové společnosti se tak hovoří spíše o rovnosti akcií než o rovnosti akcionářů“, aniž ale specifikuje, kdo a ve kterém díle tak činí. Podobných příkladů by bylo možné uvést více.

Z obsahového hlediska zaráží hned několik věcných nesprávností. Některé jdou na vrub autorově nepřesnosti ve vyjadřování, jiné by ale mohly signalizovat jeho nedostatečnou znalost platného práva, zvláště judikatury. S tou ostatně Tomáš vůbec nepracuje, byť k mnohým otázkám, o nichž pojednává, tato judikatura existuje. Na str. 3 tak např. hovoří o oddělení „vlastnictví“ od řízení a správy, o „akciových společnostech obchodovaných na veřejných trzích“ či podsouvá Adamu Smithovi autorství termínu „racionální apatie“. Na str. 4 uvádí, že snahou právní úpravy je zajistit, aby správní orgán společnosti jednal co nejvíce „v zájmu akcionářů“. Na str. 6 uzavírá, že význam kodexů „vzrostl“ po transpozici novely směrnic o účetních závěrkách.

Problematická je úvaha nad tím, koho v režimu směrnice a v tuzemském právu považovat za akcionáře, na str. 14. Odkaz na příslušný článek směrnice je navíc nepřesný. Odvolávka na judikaturu Vrchního soudu v Praze, pokud jde o počítání lhůt pro svolání valné hromady, na str. 18 je zastaralá, navíc opět neobsahuje odkaz na konkrétní judikát. Přesná není ani citace díla uvedeného v poznámce pod čarou č. 20. Pasáž o svolávání valné hromady, zejména o možnostech elektronické publicity oznámení o konání (str. 20), opět pomíjí aktuální judikaturu, ale i odbornou literaturu článkovou.

Není pravdou ani to, že platná tuzemská právní úprava vyhovuje požadavkům směrnice, pokud jde modality výkonu práva (minoritních) akcionářů domáhat se svolání mimořádné valné hromady k projednání bodů uvedených v žádosti. Problematický (a v podstatě rozporný s platnou judikaturou) je autorův závěr na str. 24, podle něhož o pozdě doručeném návrhu či protinávru nelze na valné hromadě hlasovat, ledaže jsou přítomni všichni akcionáři. Na téže straně přitom autor správně uzavírá, že neuveřejnění návrhu či protinávru nicméně takovému hlasování nebrání. Ani tento názor však ničím nedokládá, třebaže judikatura k němu existuje. Taktéž autorovy úvahy nad tím, do jaké míry představuje požadavek na pouze písemné předkládání návrhů podstatný zásah do základních práv akcionářů (str. 25), práce neopírá o judikaturu. Pokud by se s ní ale autor seznámil, nahlédl by, že věc je o něco složitější (viz zejména judikatura z poslední doby). Takto by bylo možné pokračovat, pro účely tohoto posudku to však – myslím – není podstatné.

Formální úroveň práce kolísá. Grafická úprava odpovídá požadovanému standardu, práce s poznámkovým aparátem by ale mohla být důslednější (viz výše). Jednotlivé poznámky by přitom měly tvořit celistvé věty, tj. začínat velkým písmenem a končit tečkou. Po jazykové stránce, včetně stylistiky, je naproti tomu práce relativně na výši.

Ze všech uvedených důvodů vyslovuji pochybnost ohledně obhajitelnosti práce. Konečný výsledek ponechávám závislý na průběhu ústní obhajoby, během níž ovšem očekávám, že autor uvede na pravou míru většinu ze shora uvedených nejasností a tím alespoň vyvrátí podezření na nedostatečnou znalost platného práva. Také by bylo dobré aktualizovat informace o stavu projednávání novely k transpozici směrnice o akcionářských právech, když legislativní vývoj v posledních týdnech v tomto směru nabral nečekaný spád.

V Praze dne 15. června 2009

JUDr. Petr Cech, LL.M.

(red. dipl. p.)